

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inerati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

41. števil.

Maribor, dne 7. aprila 1924.

Letnik XVI.

Priprave za nasilne volitve.

Pod tem naslovom razlaga zagrebška »Slobodna Tribuna«, kako se Pašič s pomočjo Srškiča in Pribičevića pripravlja na nasilne volitve. Mandata za volilno vlado še sicer nima, storil bo pa gotovo vse, da ga dobi. Na volitve je mislil že tedaj, ko je sestavljal vlado in radi tega je napravil Srškiča za notranjega ministra, policajdemokrata Wilderja pa za državnega podtajnika v tem ministrstvu.

Ministra Srškiča opisuje list takole: Nekdaj je slavil v bosanskem deželnem zboru nemško-madžarski dualizem kot »izvrsten instrument državne zveze«. Bil je član »Flottenvereina«, sedaj bi se pa rad izmazal, ter trdi, da je nekdanja »Bosnische Post« nekega drugega Srškiča zapisala na njegovo ime. Sarajevski »Narod« pa prinaša sedaj fotografijo dotične vesti iz »Bosnische Post«, ki pa ni navadna časopisna vest, ampak službena vest samega »Flottenvereina«, ki je vedno objavljival svoje nove člane. Točno je tu stalo: »Dr. Milan Srškič, Landtagsabgeordneter und Advokaturskandidat« ter je tako vsaka pomota glede osebe izključena. Danes je on eden od največjih velesrbskih patrijotov, eden od glavnih protektorjev Srnaovcev in človek, ki širi najhujšo mržnjo med narodom. Ko je bil leta 1916 v Zenevi je v razgovorih glede nacionalnega vprašanja često rekel: Vse to bodo žandarji rešili! V Jugoslovanskem odboru je bil Pašičev zaupnik in kot tak se je vrnil tudi v Bosno. On iz dna duše sovraži Muslimane, Jug. muslimanski organiz. je pa v parlamentu napovedal brezobzirni boj, sovraži pa tudi Hrvate. Nič manjše pa ni njegovo strankarsko sovraštvo proti Srbom — zemljoradnikom. In ta človek bi naj vodil volitve v Bosni proti Srbom — zemljoradnikom, proti Muslimanom in proti Hrvatom. Majkiči in drugi besni radikalni zagrizenci so že javno napovedali kri v Bosni in Srškiču je poverjena organizacija te borbe.

Podobno nalogo pa prevzema Pribičević za Hrvatsko s svojo »čvrsto« in »železno« roko, ki je močna, če ima oblast, a slaba brez nje. On je sicer minister prosvete, a ima za to svojega Wilderja v notranjem ministrstvu. To je gotov ignoranc v vprašanjih uprave, človek, ki ni niti naslovov od upravnih zakonov prečital in nima o praksi ne duha ne sluha. Ta človek ima toliko smelosti, da sprejme drugo mesto v upravi tako velike države. Če bi mu kdo rekel, naj napravi kurnik, bi se seveda jezil, kako se more od njega nekaj zahtevati, kar ne razume, brez pomislekov pa stopa v novi državi z 12 milijoni naroda in 7 upravnih sistemov na čelo uprave, o kateri nima niti pojma. Za njega pride v poštev samo gospodarstvo, oblast in dohodki, drugače bo pa podpisoval, kar mu bodo naročili. Na Pribičevićovo povelje bo podpisoval tudi naredbe, da se strelja v meso. Mar boli njega kri tega naroda? Ga li veže nekaj od tega, kar je sveto na tej narodni zemlji? — Njega je privedel sem princip: ubi bene, ibi patria in danes ga je popolnoma prevladal grdi oportunitizem ljudi, ki so brez domovine. Pribičević mu daje mesta in mandate in za to gre hlapčevsko za njim. Pribičević ga pa zopet rabi, da si lahko po potrebi opere roke ter trdi pozneje med grdim rezanjem: »Pa jaz to nisem napravil, to je delal en Hrvat!«

Pribičević se razume na upravo ravno toliko kot Wilder, ali on prav dobro ve, kaj je stranka in oblast in temu na ljubo je pripravljen na vsako nezakonitost. Država je njemu strankarsko-politična organizacija, državni aparat je pa volilni instrument vladajoče stranke. Zato on tudi na mestu ministra prosvete ostaja minister policije. To je že zraščeno z njegovim »državništvom«. Žandar in policist, konfident, agent-provokater in terorist, to so vršilci njegove politične ideologije. On je tudi borec za narodno edinstvo, ali to edinstvo hoče on uvesti s silo in bajoneti ter tako, kakor ga on razume.

Roteč se na edinstvo bi on Hrvate in Slovence izpostavljajal najhujšemu službenemu in neslužbenemu terorju, pri tem bi pa vedno cinično naglašal, da on ne preganja Hrvatov in Slovencev, temveč samo Radičevce in separatiste. Volitve pod njegovim vodstvom so na Hrvatskem lahko mala meščanska vojna, ki je pa lahko zelo nevarna. Na vse to je treba misliti, Pribičevića je treba poznati ter se potem pripraviti na vse, kar se lahko zgodi.

Če bo Pribičević v volilni vladi, potem bodo volitve nasilne. To je gotova stvar. Naj ima on katerokoli mesto v vladi, inspiracije za največje nasilje bodo prihajale od njega. Wilderji in drugi bodo poslušno orodje, glavni inspirator, krivec in izvršilec nasilja bo pa Pribičević.

Politični položaj.

Kaj namerava vlada? Vlada se dobro zaveda svojega težkega položaja pred večino opozicije in za to se poslužuje vseh mogočih in nemogočih sredstev ter je presešla zadnji čas že vse meje svojega dosedanjega balkanizma in teptanja parlamentarnih načel. Z odlaganjem skupščine se hoče obdržati na krmilu in kar se sedaj v tem pogledu počenja, je banditstvo v pravem pomenu besede. Političnega bolehanja, ki se ga Pašič po navadi poslužuje, so se lotili sedaj tudi drugi radikalni veljaki. Ker hoče Ljuba Jovanović odložiti predsedstvo skupščine, se je prvi podpredsednik Bakić javil bolanega, drugi podpredsednik Dragović pa izjavlja, kako so poslanci potrebni odmora in kako bi se morala skupščina tudi radi praznikov: muslimanskih, katoliških in pravoslavnih odgoditi. O naklepu vlade obvešča ta podpredsednik samo vladne poslance, dočim se napram opoziciji izvija in izgovarja z najbolj bedastimi in neverjetnimi izgovori, češ, da ne ve, kdaj naj bi se vršila seja, da v danem slučaju ne more vedeti in slično. Obenem razširjajo radikali vest, da je odgoditev skupščine gotova stvar. Nekaj radikalnih poslancev je tudi že odpotovalo. Vendar imajo vsi ti poslanci vladne manjšine nalogo, da se vrnejo brezpogojno danes v Beograd. Ti dopusti in potovanja vladnih poslancev iz Beograda do ene izmed prvih postaj iz Beograda imajo očividni namen prevariti opozicijo, da bi tudi njeni poslanci zapustili Beograd in da bi vlada v slučaju, ko bi videla, da je večina opozicionelnih poslancev odpotovala, nenadoma sklicala sejo in si na ta način poskrbela večino za svoje obskurne namene.

Proglas Davidovičevega Demokratskega kluba. — V petek je izdal demokratski poslanski klub naslednji proglas na svoje pristaše in volilce: Glavni odbor demokratske stranke je na svoji seji dne 1. aprila soglasno določil in sklenil, da se iz demokratske stranke izključi Pribičević in njegovih 14 poslancev. Takoj na to je demokratski poslanski klub odobril in osvojil ta sklep. Potrebno je, da se javnosti navedejo glavni razlogi, vsled katerih so predstavniki stranke tako postopali. Nasilje, pod katerim so se vršile volitve v parlament in občinske odbore, korupcija in teror, pod katerim trpi cela država, so bili povod, da so predstavniki demokratske stranke soglasno odobrili politični načrt, da se strankarska in koruptna vlada zruši in da se namesto nje vpostavi režim zakonitosti in poštenja. Pribičević in njegovi prijatelji so pri vsem tem sodelovali in so popolnoma soglašali z vsemi sklepi v tem oziru. Vendar so vkljub tem svojim izjavam v trenutku, ko je politika te borbe prišla skoro do same zmage, ko je bil režim gospoda Pašiča zrušen, Pribičević in njegovi drugi zapustili svojo stranko in politično borbo. V tem postopanju so šli še dalje. Šli so v radikalno vlado in so ji stavili na razpolago s svojimi glasovi in političnim vplivom. Nadalje v tem pogledu obsoja tako postopanje, ki je omogočilo, da se koruptni režim Pašiča vpostavi in vzdrži še nekoliko dni. V proglasu se končno pozivajo vsi prijatelji parlamentarizma, da vztrajajo v borbi proti današnji korupciji za bratski sporazum vseh narodov v Jugoslaviji in za popolno ravnopravnost vseh državljanov.

Srbska obsodba Pašičevega režima. Tudi srbski zemljoradniki so izdali proglas na svoje pristaše in volilce. Ta proglas najprej konstatira, da je prihod poslancev HRSS potisnil vlado v manjšino, potem pa tako označuje režimske poskuse in naklepe za obdržanje oblasti: S tem je radikalna vlada pljunila v obraz parlamentu in vsemu narodu, samo da se obdrži na vladi, čeprav je v manjšini. Ona se skuša obdržati na vladi magari le začasno, toda vendar tako dolgo, dokler ne bodo končana važna državno-gospodarska pogajanja, kakor so na primer vojne dobave, prodaja rudnika Lubijske, oddaja Belja, odkup Južne železnice, ukinitvenja sekvestrov in prodaja zemlje tujih veleposesnikov. Zapuščeni od Nemcev in od džemijeta so našli podporo pri Pribičeviću in njegovi skupini, na drugi strani pa so prepredili hrvatskim poslancem, da ne morejo sodelovati v parlamentu, čeprav imajo na to zakonito pravo. G. Pribičeviću so dali radikali 4 ministrstva in 2 državna podtajnika in za to ceno je Pribičević razklal demokratsko stranko in se popolnoma strinja z radikali in z njihovimi stališčem in z njihovim režimom. S tem ni priznal le njihove sedanje korupcije, ampak tudi korupcijo v bodočnosti. Toda 15 demokratov ni moglo osigurati vladi večine. Za to je bilo treba ustavo še naprej teptati in preprediti narodnim poslancem dostop v skupščino, kjer naj bi vršili svojo poslaniško dolžnost. Vse to pa v upanju, da se bo dotlej posrečilo g. Pašiču kupiti še nekaj poslancev iz opozicije in jih prikleniti na vladni voz. — Zemljoradniški proglas trdi, da je korupcija Pašičeve vlade brez primere, da v tej deželi še Turki niso toliko goljufali ter da je Pribičević pravi »državni kačak.« Oklic nadaljuje: V svojem smrtnem strahu, da ne izgubi popolnoma svoje vladne

moči, je šel Pašič se dalje. Odkrito kliče ljudstvo na upor proti Hrvatom in Slovincem, on kliče svoje mameleke, naj mu pomorejo v njegovem ropanju, naj imajo shode svojih organizacij in naj na teh kličejo ljudstvo na odpor proti Hrvatom in Slovincem. Poziva svoje organizacije, naj lažejo in sleparijo, kakor tudi on laže in slepari, da je država zaradi prihoda hrvatskih poslancev v skupščino v nevarnosti, čeprav je tam njihovo mesto, kamor jih je ljudstvo izvolilo. Če je zaradi prihoda Hrvatov v parlament država res v nevarnosti, zakaj jih Pašičeva policija ne zapre? Nikola Pašič je pokrovitelj najbolj koruptnega režima, kar jih je naša država doživela. On je s svojimi pomagači spremenil državo v izključno privatno podjetje raznih radikalnih prvakov. Radikalno-turška vlada je uvedla v javnost odkrito tatvino državne imovine, uvedla je brezakonske in doslej nepoznane nasilje. Narodnega edinstva ne bosta dosegla Pašič in Pribičević. Doli z vlado korupcije Pašiča in Pribičevića!

Odkod denar? V Beogradu je začel izdajati Pribičević nov dnevnik »Reč« in sicer kot popoldanski list. Po Beogradu govorijo novinarji, da je kupil Pribičević neko tiskarno v Budimpešti za okroglo en milijon dinarjev. Celi inventar je bil spravljen v državni tiskarni. Pribičević je tiskarno kupil, ko je bil v Pašičevem kabinetu v konstituentni minister. Zanimivo bi bilo izvedeti, odkod je dobil Pribičević denar, kajti, da si kot poslanec in minister te svote ni mogel prihraniti, je več kot jasno. Ali so dale svoto banke, ali ministrski dispozicijski fond? Naša politična Zerjavščina bo pač morala pojasniti ta nakup svojega šefa.

Nemško glasilo HRSS. Iz Novega Sada prinašajo časopisni vest, da bo te dni začel izhajati v nemščini list Radičeve stranke. HRSS se nada, da si bo priborila v Vojvodini, posebno med tamošnjimi Nemci, veliko pripadnikov.

Po svetu.

Bolgarska amnestija. Bolgarsko sobranje je dne 2. t. m. sprejelo predlog o amnestiji političnih zločincev. Po novem zakonu bodo amnestirani vsi politični kaznjenci, razen 20—30 bivših ministrov, narodnih poslancev in drugih gorečih pristašev Stambolijskega.

Neprilike grškega ekskralja. Francija je odbila prošnjo matere sedanjega grškega ekskralja, bivše nemške princese Sofije, ki je prosila za dovoljenje bivanja v Parizu. Bivši kralj Jurij in soproga sta nameravala posesteti francosko Riviero, pa sta dobila iz Pariza migljalaj, da bi bilo bolje, če potovanje odložita. Pregnani kralj se nahaja sedaj v težkem položaju, ker so se ga že tudi Rumuni naveličali, da si so ga pred par meseci še gostoljubno vabili. Ministrski predsednik Bratianu je kralju odkrito izjavil, da bi bilo najboljšje, če bi se Rumunije izselil. Tudi angleška se je izjavila proti temu, da bi se kraljevska rodovina preselila v Anglijo. Kraljev brez države se pač povsod hitro naveličajo.

Volilni boj v Nemčiji. Volilno gibanje v Nemčiji je izredno živahno. Volitve se bodo vršile v znaku borbe med skrajno desnico, to je monarhisti in sedanjimi vladnimi strankami, na katerih strani bodo seveda skrajni levicariji, socialisti in komunisti. Desničarji že skrivaj računajo na odločilno zmago, pravi uspeh njihove štiritletne agitacije bodo pa pokazale šele volitve. Gotovo je Münchenski puč precej škodoval njihovemu vplivu. Republikanske stranke razvijajo živahno agitacijo, za njimi pa prav nič ne zaostajajo komunisti. V več mestih je prišlo do bojev med njimi in narodnjaki. V takem pretepu je bilo te dni v Berlinu težko ranjenih 8 oseb.

Komisija strokovnjakov o Nemčiji. Prva komisija strokovnjakov, ki je preiskala plačilno zmožnost Nemčije, je svoje delo v glavnem že zaključila in o rezultatu izdala sledeče obvestilo: 1. Nemčija lahko plača. Reparacijska plačila ne bodo ugonobila ekonomske in finančne moči Nemčije, kar se vidi že iz tega, da je nemški izvoz neprimerno večji od uvoza; možno je zelo zmanjšati državne izdatke, dohodke pa povečati. 2. Prvi pogoj je uravnoteženje v budgetu; zato je potrebno inozemsko posojilo. 3. Nemčiji se mora dovoliti moratorij za tri leta. 4. Reparacijsko izplačilo za časa moratorija se bode osiguralo iz predumov, katere bo morala Nemčija dati od mednarodnega posojila. 5. Mednarodno posojilo mora Nemčija garantirati s svojimi železnicami, vključivši tudi proge v Porenju in Ruhru, s katerimi sedaj upravlja francosko-belgijski režim. Kot garancija za posojilo bodo služili tudi dohodki nemških monopolov. 6. Del posojila se mora uporabiti za osnovanje nove nemške emisijske banke. Sedež banke bi bil v Berlinu, njeno premoženje pa v kakem nevtralnem mestu. Nova banka bi absorbirala Nemško državno in Rentno banko, njeno delovanje pa bi kontrolirala medzavezniška komisija. 7. Ta točka navaja podrobne predloge o banki. 8. Železnice bo upravljal mednarodni konzorcij, ki bo razpolagal s kapitalom 26 milijard

zlatih mark, uprava bo pa trajala 50 let. Kapital se bo dobil s supskripcijo delnic, katere bodo razdeljene med reparacijsko komisijo in nemško vlado. 9. Upravo železnic tvori administrativni svet, v katerem bodo zastopniki Nemčije, reparacijske komisije in ostalih akcijonarjev. 10. Uprava vojaške kontrole zaveznikov se z reorganizacijo železnic ne ukine. 11. Nemčija bode morala vsako leto v sorazmerju z ekonomskim in finančnim razvitkom izplačati reparacijski komisiji določeno svoto, katere bo stavljena v državno bilanco, pokrita pa bo z dohodki od davkov. 12. V izveščju komisija strokovnjakov ne označuje skupno svoto nemških dolgov, ker te naloge ji reparacijska komisija ni naložila.

Rusko-kitajski spor. Spor, ki je nastal pravzaprav iz malenkostnega vzroka, ki pa ima silno važno politično ozadje in posledice za obe državi, se polagoma likvidira. Kitajska je izjavila, da je pripravljena podpisati pogodbo z Rusijo in priznati sovjete, če bo Rusija izpraznila Mongolijo. Na to pogoj Rusija skoro gotovo ne bo pristala, ker faktično se celi spor mota okrog vprašanje posesti Mongolije, ki je tvorilo že za carsko Rusijo mamljivo vabo. Vsled razcepljenosti in nemoči je Kitajska prisiljena samo na diplomatsko borbo, ker bi bil vsak odpor s silo proti Rusiji nemogoč. Vprašanje Mongolije in Mandžurije je pa za Rusijo na Vzhodu življenske važnosti, ker slej ko prej bo zopet prišlo do odločilnega boja med njo in Japonsko za gospodovanje na Daljnem Vzhodu.

Dnevne novice.

Mučeniška vsiljivost slovenskih policajdemokratov. Toliko beraške klečepaznosti radi osnovanja naprednega bloka proti SLS še ni obelodanila na shodih ter listih nobena stranka, kot slovenski demokratje. Nešteto krat sta že pokleniknili svojčas dr. Kukovec in zadnji mesec pa dr. Zerjav v »Jutru« pred mesarja Pucelja in ga prosila zamanj pristopa k naprednemu bloku. Slovenski policajdemokracijo pa je zadnji čas bolj užalostil Puceljev podpis na proglasu zemljoradnikov. — Zemljoradniški proglas ostro obsoja postopanje Pašič-Pribečevičeve vlade z verifikacijo Radičevih mandatov in čisto protiparlamentarne poizkuse glede odgoditve skupščine. Ko je »Jutro« naštel v sobotnem uvodniku vse, kar so storili policajdemokratje za SKS, poklekne še enkrat pred Pucelja, ter pravi: Ta zavod (Kmetijska družba), bodo naprednim kmetom rešili le demokrati, a SKS jih tolče po obrazu. Stranko, ki je sol in hrbenica Jugoslavije, ki se je do najnovejšega razcepa raztezala od Triglava do Vardarja, se drzne tolči po obrazu žalostni slabostojni preostanek in vse to v taktne JDS »krščansko« mirno v žep — — — to je nekaj mučeniškega, česar so zmožne le propalice krog »Jutra«, ki se boje, da jih razgalijo zeleni generali pred javnostjo še bolj nego so se sami z nebrotj lopovščinami.

Pozno — a odkrito priznanje. Nekateri zločinci so trdovratni in priznajo svoja dejanja še le po letih. Kakor z zločinci je tudi s slov. policajdemokrati. Leta in leta so odločno tajili, da bi bili oni ustanovitelji žalostno-gnile družbe, ki se je zbrala okrog SKS. Sedaj pa po Pašič-Pribečevičevi koaliciji, kateri je obrnila tudi SKS hrbet in jo obsoja, priznava sobotno »Jutro« svoj več let zatajeni greh v uvodniku, ko se izpoveduje dobesedno: »Leta 1920 smo jim organizirali stranko (samostojnem) uredili agitacijo, potem pa so na nas pljuvali.« Povračilo za ustanovitev organizacije tako gnile efijaltske stranke kot je Samostojna, je vredno samo demokratov — namreč pljunki — — — Za svoje politično izdajstvo žanje slovenska policajdemokracija po priznanju svojega vodilnega organa od svojih lastnih naprednih sinov: udarce po obrazu in pljunke! Dober tek dr. Zerjavu k taki koncentraciji naprednih sil. Povračilo za izdajstvo sta samo udarce po obrazu in pljunek. In ravnokar označeno napredno povračilo mora beležiti tudi dr. Zerjavovo »Jutro«.

Vojaško pismo. Vojak iz Makedonije nam poroča: Ne pošiljajte mi več lista. Ne smemo imeti drugih kot »Vojniški list.« Eden naših je dobil »Slovenca« in zato 10 dni zatvora. Vsak dan je dež, naše stanovanje pa je slabo, stropi iz spletenega in z ilovico zamazanega sibja, in zato v poslopju vse mokro. Obleko so nam dali še dobro, tudi nove čevlje, samo tiste ljubke živalice »lalice« smo fasali stare, a upamo, da v kratkem spodredimo nove. Obljubljajo nam tudi, da ko bo bolj toplo, dobimo še stence, ščurke, škorpione, podgane, kače itd., da nam ne bo dolg čas. Praznikov ne poznamo. Na Jožefovo smo vežbali kakor druge dni. Jagna nam majka!

Odpust letnika 1899 iz vojske. Na svoječasno vprašanje in večkratne intervencije poslancev Jugoslovanskega kluba glede odpusta letnika 1899 je vojni minister izdal naredbo, da se s 15. aprilom letnik 1899 odpusti domov iz vojaške službe.

Na dekliški šoli v Slov. Bistrici je slišati vedno kaj zanimivega iz ust te ali one učiteljice. Ena kratki Orlom, ki se ne udeležuje ob državnih slovesnostih baklad zato, ker so pri nas v Bistrici čisto sokolskega značaja, jugoslovansko mišljenje, druga posega celo v dolžnosti in pravice spovednikov in tradira v petem razredu po ce li dve uri cerkveno pravo, namreč: kako naj kateheti (misli morda bistriške?) v spovednici agitirajo za jugoslovansko mišljenje med našim prebivalstvom. Po njenem mnenju so spovednice največ krive, da še Bistričani govorijo nemški. Gospodična, ali vam ne pridiga »Učiteljski Tovariši«, da politika ne spada v spovednice. Kdo pa je kriv tistega nemškutarenja, ki se sliši po različnih bistriških trgovinah in na prireditvah iz ust odličnih narodnih dam, katerih kateheti nimajo prilike jugoslovansko vzgajati v spovednicah? Sicer pa

— gospodična, le vprašajte se: če niste bili morda že sami med tistimi, ki govorijo nemški v trgovinah in tako delali nečast vašemu jugoslovanskemu bogu. — O tej ali oni bi se lahko naštel nekaj takih slučajev z navedbo verodostojnih, zajamčenih prič. Gospoda, pustite študij cerkvenega prava in vanj spadajoče zadržanje in ravnanje spovednikov pri miru, saj vsi strokovnjaki na šolskem polju povdarjajo, da štiri letniki učiteljskega niti za vašo strokovno izobrazbo ne zadostujejo. Morda prinese novi šolski zakon učiteljstvu nadzorstvo o delovanju duhovnikov v spovednici, a dosedaj ga še nima.

Bitka radi psa. V Celju imamo strogi kontumac, ker se je minuli teden pripetil slučaj, da je stekla mačka obgrizla tri ljudi, kateri so bili poslani v Pasterjev zavod. Dne 3. aprila ob 6. uri zvečer je pa hotel konjač odvesti psa, kateri je letal okoli vojaških objektov brez nagobčnika in zmanke. Konjač vlovi psa ter ga hoče odpeljati, nakar navali nanj par vojakov z nabasanimi puškami ter mu hoče iztrgati psa, vnela se je pravcata bitka. To je povzročilo, da se je nabrala v Prešernovi ulici veliko ljudstva, katero se ni moralo zadržati, da ne bi dalo duška proti nasilnemu nastopanju vojaštva. Na povelje nekega majorja se je straža odstranila, vendar kakor hitro je major odšel, je na povelja nekega narednika znova navalila na konjača. Cela zadeva je pozneje končala na okrajnem glavarstvu, vendar pa do sedmih ni dobil konjač zadoščanja, niti se ga ni pripustilo do protokola. Razjarjeno ljudstvo pa ni odnehalo z burnimi aklamacijami ter zahtevalo preiskavo proti vojaštvu. Torej v sredini Slovenije, v sredi mesta Celja, popolnoma turške razmere. Ta dogodek je jasna slika današnjih razmer.

Licitacija za zakup Belja. Končno se je državna uprava odločila dati posestvo Belje v zakup, ker je uvidela, da ga sama ne more upravljati z dovoljnim dobičkom. Za pretekli terek je bila razpisana licitacija, katere so se udeležili poleg domačih tudi inozemski interese. Ponudbo so stavili: Zveza nabavljalnih za drug državnih uradnikov, Konzorcij hrvatskih bank, v katerem so zastopani najmočnejši zagrebški denarni zavodi, Anglo-Serbian-Financial Syndikat in Londonu, Slavko Govedič iz Indije, Rusko-Holandski industrijski koncern, Aleksander Loszlo iz Bratislave in družba Agrariz iz Londona. Definitivno še ni določeno, kateremu interesentu se bo dalo ogromno posestvo v zakup.

Negotovost v Orjuni. Razcep v demokratski stranki je povzročil tudi v vrstah Orjune razkol, ki lahko postane usodepopen za celo organizacijo. Razkol se zlasti opaža v novosadski Orjuni, ki je bila dosedaj nekak steber cele organizacije. Vodstvo Orjune simpatizira z Davidovičem, dočim so nekateri vplivni člani ostali zvesti Pribečeviču. V par dneh se bo vršil kongres, ki bo ali definitivno določil smer politiki Orjune, ali jo bo razbil. Orjunci v Sloveniji imajo mnogo lažje stališče, ker nimajo proti sebi Srnaovcev, ki stoje pod egido Pašiča. Orjuna v srbijanskih krajih je pa v težkem položaju, ker njen duševni oče Pribečevič sedi s Pašičem v skupnem kabinetu, ter je sklenil z njim navidezno prijateljstvo, kateremu bi morali slediti tudi Srnaovci in Orjunci, kar je seveda nemogoče.

Nevarna tatinska družba pod ključem. Zagrebški policiji se je posrečilo izslediti opasno družbo vlomilcev, ki je pred kratkem izvršila v okolici Celja dva predrzna vloma. Najprej so vlomilci oplenili vilo hrvatskega plemenitaša Turkoviča v Petrovčah. Po raznih kipih in stebrih so splezali do okna v prvem nadstropju. Vlomili so najprej v pisalno mizo, kjer so našli ključ, ki je odpiral omaro s srebrnino. Odnesli so srebrno jedilno orodje in razne druge dragocenosti v vrednosti 260.000 din. Čez par dni zatem so isti zločinci vlomili v avtomobilsko garažo g. Kokolja v Celju, odkoder so odnesli avtomobilskih potrebščin v vrednosti 20.000 din. Oba vloma je izvršila ista družba, sestoječa iz Viljema Kranjc, Antona Keršič in Franca Košajnc. Vlomilcem je prišla na sled zagrebška policija potom urarja Speletiča, kateremu so lopovi prodali ukradeno srebrnino. Urar je kupil dragocenosti po posredovanju neke Pajerjeve, prodajala pa jih je neznana dama. Pajerjeva je izpovedala, da je omenjeno damo skupno z njeno sestro spoznala pred par mesci. Pišeta se obedve Leonora in Suzana Kranjc. Na policiji sta se obe sestri izgovarjali, da sta dobili srebrnino od nekega »kapetana« iz Osjeka, slednjič pa priznali, da izvira od tatvine v vili barona Turkoviča. Policija je nato aretirala čedno trojico, ki je v zaporu priznala vlome, ki so bili dosedaj nepojasnjeni.

Čaruga in tovariši pod obtožbo. Tekom 8 dni je dvignilo državno pravdnništvo v Osijeku na podlagi predloženega mu materijala izza preiskave obtožnico proti Čarugi in tovarišem. Obtožnica se raztega na tolovaja Čarugo in 13 tovarišev in obsega 72 s strojem pisanih strani. Od vseh 14 obtožencev je: 6 kmetov, 1 mesar, 7 tovarniških delavcev. Od teh je zopet 9 oženjenih, in 5 samcev. Čarugo obtožuje obtožnica v 2 slučajih roparskega ter zavratnega umora, v 4 slučajih roparskega umora, v 4 slučajih navadnega umora, v 15 slučajih ropa, 1 slučaj posilstva, 1 slučaj izsiljevanja, 1 slučaj žalitve uradne osebe in 1 slučaj napačne izjave. Čarugini tovariši so obtoženi radi prikrivanja hudo delstva in pomaganja pri ropanju, radi ropu, zavratnega umora, navadnega umora, ropu, posilstva, žalitve uradnih oseb itd. Nadalje zahteva obtožnica za 7 obtožencev smrtno kazen, za 5 težko ječo od 10—20 let, za dva obtožena ječo od 1—5 let. Tolovajska banda Čaruga in tovariši je v celem umorila 10 oseb, izropala pa jih je 29. Po aretaciji so našli pri Čarugi samo 14 tisoč dinarjev. Celotna javnost je sedaj radovedna, za kdaj da bo razpisana od sodišča ta veleznanimiva glavna razprava.

Promet na beograjskem kolodvoru. Te dni je preteklo 40 let, odkar je bil zgrajen sedanji beograjski ko-

lodvor. Promet na kolodvoru je naravnost ogromen ter znaša letni dohodek, ki ga doprinaša ta kolodvor železnici, 150 milijonov dinarjev. Mesečno znašajo dohodki od prevoza potnikov, prtljage in blaga 12.059.979 D in 71.765 frankov, dnevno pa 406.515 D in 2359 frankov. Vsak dan odpotuje iz Beograda približno 4140 potnikov, enako število pa jih dopotuje. Na tovorni kolodvor prihaja letno okrog 60 tisoč natovorjenih in okrog 20 tisoč praznih vagonov. Potniških vagonov je prispelo 43.000.

Nadaljevanje gradbe mosta. Eden najpomembnejših mostov bo oni v Novem Sadu, ki bo spajal Bačko in Srem. Ta velevažni most so že začeli davno graditi, a se radi pomanjkanja kreditov vedno delo prekinjevali. — Sedaj javljajo iz Novega Sada, da započeto delo nadaljujejo in je upanje, da bo enkrat končano.

Maščevalna Dalmatinka. Iz Makarske v Dalmaciji je došlo poročilo, kako se je tamkaj maščevala vročerkvna Dalmatinka Katica Beroš nad svojim ljubčekom — gostilničarjem Milošem Brušević. Katica in Miloš sta se kot vroča zaljubljenca naenkrat med seboj sprla in razstala. V Katici se je radi razstanka porodila maščevalnost in sklenila je, da se bo Milošu osvetila. Zvečer po končani predstavi v kinu je pričakovala Katica Miloša in mu sledila na skrivaj. Ko je prišla za njim na odprt prostor, mu je pognala iz revolverja dve krogli v ledja in se je na to javila sama policiji. Smrtno nevarno zadetega Miloša so prepeljali v bolnico.

Prepelica s tremi nogami. Jakob Jelavič v Splitu je darval mestnemu muzeju prepelico s tremi nogami. Prepelica je bila ustreljena leta 1834 in sicer jo je ustrelil pokojni oče Jelaviča. Ko se je vrnil stari Jelavič iz lova, je dal prepelico kuharici, da jo oskube ter pripravi. Pri skubljenju je kuharica opazila, da ima žival tri noge in povedala gospodarju to izvanrednost. Jelavič je to trinogo prepelico dejal v špirit in tako se je ta zelo redki eksemplar ohranil do danes.

Hercegovinski Metzulem. V Mostarju je umrl te dni musliman Karabeg, ki je živel 124 let.

Gospodarska razstava v Pragi. V dneh od 15. do 20. maja t. l. priredi »Zemledska jednota československa« gospodarsko razstavo v Pragi v Kralovske Obore. Razstava, ki je ena izmed najbolj znanih te vrste v Evropi ter je obenem največji trg gospodarskih strojev, je razdeljena na sledeče skupine: 1. Splošno kmetijstvo, (iznajdbe, instrukcije, literatura, statistika itd.). 2. Produkcija kmetijstva (žito, sladkorna pesa, vino, sadje, hmelj). 3. Lesna produkcija. 4. Gojitev goveda in domačih živali vseh vrst. 5. Kmetijska industrija (mlekarstvo, sladkarstvo, mlinarstvo, pivovarstvo, destilacija, sadne konzerve itd.). 6. Gospodarski stroji (motorji, plugi, vse vrste mlatilnih-, sejalnih strojev, končno nove iznajdbe te vrste). 7. Profesija in kmetijski izdelki v obrti in industriji. 8. Kmetijska združenja. 9. Kmetijsko stavbeništvo. Poleg tega bode prirejena cela vrsta specijelnih ekspozicij, tičočih se kmetijske stroke. Razstave, katere prireja »Zemledska jednota československa« poseča cela Evropa ter nudijo najpopolnejši pregled napredka in razvoja kmetijstva. Opozarjamo na to pomembno strokovno razstavo naše kmetijstvo ter ostale zainteresirane kroge.

Draga knjiga. Lahko je tožiti radi visokih cen knjigam, a kaj pomaga, knjige ne bodo postale ceneje, ako jih ne kupujemo. Knjige so bile dolgo časa po ceni. Založniki se niso upali navzgor s cenami, upali so na boljše čase, takorekoč razmetali so svoje zaloge, niti mislili niso na nadomestitev. To se je pa bridko maščevalo in sedaj, ko so cene knjigam ravno tako poskočile, kakor drugemu blagu, se pritožuje razvajeno občinstvo radi visokih cen knjigam. Kedo je vpeljan v skrivnost, kako nastane knjiga, kdor ve, skozi koliko rok roma knjiga, predno jo lahko položiš na mizo, kdor je slišal o visokih cenah sirovin, kot papirja, ta se ne bo čudil visokim cenam, ki se zahtevajo danes za knjige. Knjiga se sploh ne da denarno oceniti, ker ni blago, ni mrtev predmet, ampak živo bitje, v katerem biva duša — najboljši in najdražji prijatelj za vsacega. Drobra knjiga je za duha in dušo ravno tako potrebna, kakor za telo hrana. A ljudje imajo za vse drugo čas in denar, samo glede knjig se mora štediti, ker danes skoro nikdo več ne misli, kako trajno vrednost predstavlja ravno knjiga. Dobre knjige so kapital, ki ni mrtev, ampak nam je vsak čas vir veselja. Knjige so merilo izobrazbe, ogledalo za človeka, vrednost naroda. Brez knjig ni napredka, ni kulture. Zamislimo se večkrat v sedanjih časih draginje in pomanjkanja, da nikakor nismo izgubili vsega, dokler lahko najde duša prostorček, kjer lahko ohrani svoje človečanstvo čisto. Še le tedaj smo revni, ako se čutimo siromašne v naši notranjosti. — Nikdo naj ne reče: knjige so predrage. Dokler je dovolj denarja za cigarete, dokler so nabito polne gostilne, kieno prostori ter bari, mora najti tudi knjiga svoje prijatelje. Knjiga bi morala biti zadnje, kar bi opustili.

Italjug«, nov mesečnik, posvečen italijansko-jugoslovanskim ekonomično-trgovskim zadevam, je začel izhajati v Milanu. Ureja ga trgovski ataše našega konzulata v Milanu dr. Antonije Filipčič in stane letno 100 dinarjev. Namen temu mesečniku je poglobiti trgovske odnose med obema narodoma. Revija ni organ italijansko-jugoslovenske milanske komore, ampak je čisto jugoslovanska akcija, katere dosedaj še ni subvencionirana od vlade. Priporočamo našim trgovskim in industrijskim krogom, da revijo naroče (Milano, Via S. Maria Fulcorina 17) in da v njej inserirajo.

Vprašanje obrtništva.

Naše ministrtvo trgovine in industrije greši zelo mnogo nad obrtništvom v naši državi. Posebno skrb za

obrtništvo zahteva v naši državi mnogo tehtnih razlogov, a gospoda v ministrstvu za te nima smisla. Na eni strani se udaja mišljenju in naziranju, da je treba vsa skrb posvetiti veleindustriji, češ, da bo itak kmalu izpodrinila obrt, a tudi na tem polju se malo stori, ker povdarja sam ministerialni načelnik, da bi se morala industrija ob severni meji iz strateških ozirov odpraviti.

Pri razpravi o proračunu trgovinskega in industrijskega ministrstva je v imenu Jugoslovanskega kluba poslanec Falež dobro orisal, kako malo zadošča to ministrstvo svoji nalogi in kako slabo skrbi za obrtništvo sploh in posebej še za domačo obrt, ki bi se morala z vsemi silami širiti in podpirati zlasti v onih krajih, kjer imajo ljudje takozvano sezonsko delo in bi se lahko pečali z domačo obrtjo ter bi s tem lahko precej zaslužili. Misli je tukaj posebno na viničarje. Ti kraji se smatrajo kot pasivni, zahtevajo v svoji revščini pomoč od države, a stalna pomoč je mogoča le, ako se zanje najde delo in z delom tudi zaslužek.

Naševal je potem od Jugoslovanskega kluba že čisto iznečene krivice nad našim obrtnim šolstvom in nad že od poprej obstoječimi ustanovami, ki pa sedaj ne dobijo več kredita, ter nadaljeval: Nam se večkrat očita, da hočemo imeti vse za Slovenijo. To je popolno ma napačno naziranje. Mi bi z veseljem pozdravili, ako se smotreno skrbi za izobrazbo in povzdigo obrtništva tudi v srbskih krajih. Mi samo ne moremo pristati na stališče: češ, v srbskih krajih in tudi v Beogradu tega nimamo, zato moramo zanemarjati in naravnost uničiti to, kar že naprednega in dobrega imamo. Takšnega načina skrbi za javni blagor ne moremo odobravati in ga tudi ne bomo nikdar odobraval.

Celi budget ministrstva za trgovino in industrijo znaša nekaj nad 80 milijonov dinarjev, od katerih odpade le malo za pomoč in povzdigo obrti. Sorazmerno mnogo se troši za administracijo tega ministrstva, ki pa ne zadošča svojim nalogam, kakor bom dokazal v svojih nadaljnjih izjavanjih. Le manjši del te svote, s katero je udeleženo to ministrstvo na državnem proračunu, se uporablja direktno za izobrazbo obrtnikov ter za spopolnitev in zaščito obrti.

Vzemimo na primer svoto za mojstrske kurze. Ta znaša za celo državo samo 150.000 dinarjev. Če pomislimo, koliko mojstrov bi v svrhu izpopolnitve v svoji stroki rado obiskovalo take kurze in kdor ve, kakšne sadove ti kurzi donajajo za napredek obrti, se mora čuditi, da se gospod minister trgovine in industrije ni potrudil, da izbiže pri finančnem ministru večjo svoto v ta namen. Očividno on sam ne pozna te institucije in seveda ne more potem ceniti njene potrebe in njenih uspehov.

Prehajam sedaj k obrtnemu šolstvu. Kakor z žalostjo in skrbjo opazujemo pri nas nazadovanje in propadanje šolstva sploh, tako moramo konstatirati, da so vse naše dosedanje vlade veliko grešile nad vsemi vrstami strokovnih šol, posebno pa še nad obrtnimi šolami.

V Sloveniji smo imeli okrog 45 obrtno-nadaljevalnih šol, kjer so se obrtniški vajenci učili vseh za obrtništvo potrebnih predmetov, kakor čitanja, pisanja, računstva, knjigovodstva itd. ter se vzgajali za spretno in inteligentne obrtnike. Veliko število teh šol se je zaradi pomanjkanja potrebnih sredstev za vzdrževanje moralo zapreti ter obrtniški naraščaj pustiti brez potrebne izobrazbe.

Nadalje bi se morale za razna strokovna predavanja, za poučne tečaje v posameznih strokah določiti znatne svote, da bi se tudi tem potom naše obrtnike povzdignilo na ono stopinjo strokovnega znanja, ki je danes potrebno vsakemu obrtniku posebej kakor tudi celokupnemu obrtništvu, da zamore uspešno tekmovali z izdelki tujih obrtnikov, ki v gotovi meri ogrožajo existenco naših domačih obrtnikov.

V prospek in pospeševanje velike in male obrti služijo tudi razstave in velesejmi. Na njih prideta producent in konsument v najožji stik. Tam izmenjavata svoje izdelke in širita tudi svoje obzorje. Zato se v vseh modernih državah prirejajo velike obrtne in industrijske razstave ter velesejmi, da se na ta način navduši obrtnike za intenzivnejše delo in stremljenje po napredku in zboljšanju obrti. Povsod dajejo velike svote na razpolago za prireditve razstav in velesejmov in tudi vse mogoče ugodnosti obrtnikom za prevoz blaga kakor tudi obiskovalcem razstav, da se tako omogoči čim večja udeležba na razstavah tako obrtniškim izdelkom kakor tudi občinstvu, ki te izdelke potrebuje ali se tem potom tudi izobrazuje.

Na žalost pa vidimo, da je za razstave, poučne tečaje in razna druga predavanja za celo Slovenijo določenih le 6.500 dinarjev. Zopet nov žalosten dokaz, da naša vlada obrtnika noče poznati drugače kakor takrat, ko mu zvišuje davke.

Vlada pa tudi ovira obrt in jej ne daje svobode in možnosti razvoja. V prvi vrsti so to neprimerna in nenakomerna obdavčevanja. Pri carinah nimamo nobenega pravega sistema, kjer bi se pazilo na to, da bi dobili surovine in polfabrikate po znižani tarifni postavki ali pa brez carine. Omenjam posebej, da mizararska obrt lahko zadosti vsem našim potrebam, a vendar se čuje, da uvažamo pohištvo iz tujih držav po znižani carini ali celo carine prosto, kakor dela to predsednik vlade g. Nikola Pašič. Prav tako imajo težave razna industrijska podjetja in obrtniki glede uvoza kovin.

Nesistematično se tudi odmerjajo in pobirajo davki. Obrtnik na deželi, ki dela le polovico svojega časa v obrti, drugo polovico pa v kmetijstvu, ima isti osnovni obrtni davek, kakor obrtnik v mestu ali v trgu, ki dela izključno svoji obrti. Splošna pritožba je, da v naši državi nimamo modernih zakonov, ali pa, da imamo za razne pokrajine raznovrstne zakone. Tudi iz tega iz-

virajo neenakosti v pravicah in dolžnostih obrtnega stanu. Zato je potrebno, da dobimo dober in moderni zakon.

Večkrat se govori, da tako imenovani separatisti rušijo državo. Jaz vam pa povem, da nikdo ne ruši države bolj, kakor tisti, ki na tak način pobira davke.

Z velikim bobnanjem je oznanjevala vlada, da hoče ustanoviti v pomoč kmetijstvu in obrtništvu posebne bančne zavode. Toda iz načrtov smo se morali žalibog prepričati, da bomo vsi davkoplačevalci, torej tudi vsi obrtniki, morali prispevati za ustanovni kapital in seveda tudi zanj jamčiti. Koristi pa bodo imeli v glavnem le nekateri obrtniki v Beogradu. Mi odklanjamo sploh osnovanje banke na teh principih, kakor je zamišljena. Mi hočemo imeti zavod na strogo združni podlagi in hočemo, da služi vsemu obrtništvu, torej tudi hrvatskim, slovenskim in srbskim obrtnikom izven Beograda. Tudi v predstojećem načrtu Obrtne banke vidimo poskus ozkosrčne centralistične uprave brez razumevanja resničnih potreb, brez širokih vidikov, torej v glavnem egoistično, centralistično stališče.

Iz tega vidimo: 1. Da se obrtništvo v celi državi omalovažuje. 2. Da se za njegov procvit stori malo ali naravnost nič. 3. Da se razvoj obrtništva, posebno slovenskega ne samo ovira in zabranjuje, temveč, da se ruši celo to, kar smo do sedaj imeli.

Iz Maribora.

VIHARNA SEJA MARIBORSKEGA OBČ. SVETA.

Tišina pred nevihto.

Zadnji petek je obč. svet mariborski nadaljeval obč. sejo. Narodni blok je bil proti pol osmi uri že dobro zastopan, socialni demokrati pa so se nekeje skrivali ter so še le dolgo po pol osmih skoraj korporativno vstopili v zbornico. Okrog tričetrt na osem otvori župan sejo.

Najprej objavi prošnjo Jugoslovanske Matice, da naj bi se dinarski davek od sobotnega večera porabil za westfalske Slovence. V isti namen bi se naj pri vsaki vstopnici za kino v soboto zvečer zahteval en dinar. Dr. Jerovšek predlaga, da se da v omenjeni namen iz obč. blagajne 5000 D; obč. svetnik Roglič pa predlaga 10.000 dinarjev, kar se soglasno sprejme.

Občina rabi za razširjenje električnega podjetja oziroma omrežja 3 milijone dinarjev posojila, kojega ji nudi Pokojinski zavod za nameščence po 12 odstot. Obrestna mera bi se spreminjala po splošni obrestni meri. Od leta 1927 naprej bi bilo treba letno odplačevati po 500.000 D. Razpolo pa zahteva kot protiuslugo, da mu občina da na razpolago primerno stavbišče, kjer bi postavil zavod novo hišo za kakih 5 milijonov dinarjev. O tem se je vršil natančnejši razgovor v tajni seji. Izvoli se odbor, obstoječ iz obč. svetnikov dr. Jerovšek, Bahun, dr. Mulej in Ramelli, ki naj o tej zadevi store vse potrebne korake.

Nevihta se približuje.

Po tajni seji hoče g. župan preiti na dnevni red. Obč. svetnik dr. Jerovšek pa zahteva besedo k poslovniku ter izvaja: »Zadnji čas se je v konstelaciji obč. sveta zgodila velika sprememba. Stare večine ni več; izkristalizirala se je nova večina, h kateri ne pripadata sedanji g. župan in podžupan ter njihova socialistična stranka. Povsod drugod bi bili v enakem slučaju izvoljeni funkcionarji že izvajali konsekvence, samo v Beogradu in Mariboru še ta praksa ni znana. Ako pa že župan ne odgovarja novi večini, pa ji morajo odgovarjati vsaj odseki po svoji sestavi, da bodo v njih zastopani vsi klubi. Zato predlagam: Vsak odsek naj šteje 9 članov, od katerih odpadejo na socialistični klub 3, na vsak drugi klub pa 2 člana. Nato se odseki naj na novo konstituirajo.« Sklene se, da klubovi načelniki do prihodnjega petka pripravijo sestavo odsekov.

Obč. svetnik dr. Jerovšek nato zopet zahteva besedo k poslovniku in pravi: »Znano je že po mestu in tudi gg. obč. svetnikom, da ima gospod župan v svoji miznici zaprtih kakih 150 do 200 aktov, ki so namenjeni za obč. svet, ki jih pa gospod župan že mesece, da, leta ne da naprej, ampak kakor nalašč na njih sedi, pro silci pa zastoj čakajo rešitve. Tako ne sme biti več. Mi imamo župana za to, da dela, da vloge rešuje, ne pa za to, da prošnje in vloge zapira v svoje miznice. Zato pa predlagam: »Županu se naroči, da skliče prihodnjo sejo še pred 1. majnikom ter postavi na dnevni red te seje, rešitev vlog, ki so že došle, oziroma še bodo došle županu v roke vsaj 10 dni pred sejo, da se enkrat rešijo vsi zaostanki.« Gospod župan se brani temu, češ, da on, g. župan Viktor Grčar določa za obč. seje dnevni red kakor hoče. Obč. svetnik dr. Jerovšek ga odločno zavrne, rekoč: »Ni res! Vi nimate pravice aktov, ki so naslovljeni na obč. svet, zapirati v svoje miznice. O teh aktih ima odločati obč. svet in obč. svet te akte na vsak način hoče videti. Zatorej na dan z njimi!« Obč. svetnik Roglič istotako ostro napada župana, ki ne vrši svojih dolžnosti in ki hoče na magistratu gospodariti, kot kak absolutist. Tega ne bomo pripustili, ker župan je izvršilni organ občinskega sveta, ne pa diktator v Mariboru.

Obč. svetnik dr. Jerovšek še dalje zahteva, da naj župan izroči odsekom redno vse zadeve v pretres, vsaj že 10 dni pred sejo, da imajo poročevalci čas za študiranje aktov in za zbiranje potrebnih informacij. — Dozdaj se dogaja, da odseki dobijo tvarino še le nekaj dni pred sejo, radi česar je večkrat ne morejo obdelati, kakor bi bilo treba.

Vihar izbruhne in pomete socialiste iz zbornice.

Nato vpraša obč. svetnik dr. Jerovšek g. župana, v kateri odsek je dal zapisnik, ki se je spisal povodom

enkete o brezposelnosti. Župan odgovori, da akta o brezposelnosti ni dal nobenemu odseku. Nato se dr. Jerovšek z vso odločnostjo obrne proti županu in proti socialnim demokratom rekoč:

V zadnji seji je g. župan prinesel zapisnik o enketi glede brezposelnosti ter zatrjeval, da je zadeva silno nujna. G. Bahun je imel takoj pripravljen nujni predlog, da obč. svet da za brezposelne 80.000 D, zato pa naj naloži na izvenmariborsko pivo 50 D višjo doklado, kakor dozda. Mi smo zahtevali, da zadeva naj pride v odsek, kjer se naj dobro preštudira in kjer se naj stavijo potem konkretni predlogi. Takrat je g. Bahun in njegova garda ozmerjala večino v obč. svetu, češ, da ne privošči brezposelnim podpore, da nima srca za nje. Isto ste trobili tudi po svojih časopisih. Danes pa podpora za brezposelne v obeh sodruha župana g. Grčarja in socialističnega kluba ni več nujna zadeva. Gospod župan Grčar niti toliko ljubezni nima do brezposelnih, da bi bil tozadevni akt v desetih dneh spravil v odsek, ki naj bi danes staval konkretne predloge. Iz tega se vidi, da je bilo navdušenje g. župana in pa njegovih tovarišev z Bahunom vred, ki so ga kazali za brezposelne v zadnji seji, čisto navadna hinavščina, navaden »švindal« in pa demagogija, ker so s tem demagoškim postopanjem hoteli le loviti volilce za socialdemokratsko stranko. Le hinavščina vas je, ljubezni do trpina pa nimate. Vi, gospod župan ste sklicali pred enim mescem enketo za brezposelne. Tam ste se dali častiti in povzdigovati ter »obrekovati« za prijatelja brezposelnih. Pri enketi se je izvolil odbor z Vami na čelu, ki naj stavi glede brezposelnih konkretne predloge. A ta odbor še danes niste sklicali. Taka je torej ljubezen socialdemokratov do brezposelnih le na jeziku, da bi te revne ljudi vjeli v socialdemokratske mreže, posebno pri volitvah, z drugimi besedami: Vaše ravnanje je čisto navadna hinavščina in nič drugega. Da pa se za brezposelne res kaj stori, zato predlagamo mi, ki ste nas zadnjič razupili kot neprijatelje ljudstva, da se določi za brezposelne znesek 33.000 D iz nekega skrivnega fonda, kjer je na razpolago. Te besede so globoko učinkovale. Župan Grčar se hoče zagovarjati, pri tem pa imenuje predgovornikove besede »blebetanje«. To izzove viharno ogorčenje v posvetovalnici. Dr. Jerovšek zahteva zadoščenje in preklic. Pridruži se mu vsa večina. Obč. svetnik Roglič predlaga grajo županu zaradi nečudenega postopanja. Večina stoji na stališču, da ne zboruje več pod predsedstvom župana Grčarja, dokler ta ne prekliče žalitve. Socialisti so se z bali, da bo župan dobil od obč. sveta grajo in ukor, zato so rajši pobegnili iz zbornice in zapustili župana, ki je ostal sam v posvetovalnici, mesto da bi šel za svojimi prijatelji. Ker Bahunovec ni bilo nazaj, so tudi drugi obč. svetniki odšli s tem, da so g. županu še zaklicali: »Kot prvo točko prihodnje seje denite na dnevni red: Preklic današnje žalitve. S to točko se bo pričela prihodnja seja.

Akademija dobrovoljcev in Jugoslovansko-čehoslovaške Lige se vrši v soboto, dne 12. aprila t. l. ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru. Vsi, ki čutijo narodno ter vedo ceniti žrtev, katero so doprinesli dobrovoljci za osvoboditev domovine in pomen imenovane Lige za ohranitev priborjenega, se vljudno vabijo k obilni udeležbi. Odlični točki vsporeda sta velezanimivi predavanji 1. general. konzula ČSR dr. Beneša o bitki pri Verdunu, katere se je predavatelj kot češki dobrovoljec osebno udeležil in katero nam hoče nazorno predočiti s 35 skioptičnimi slikami ter 2. inženerja dr. Fedra Šlajmerja o skupnem delovanju čehoslovaških in jugoslovanskih dobrovoljcev med vojno v Rusiji. Poleg tega svira vojaška godba pod vodstvom kapelnika g. Herzoga in poje Glasbena Matica pevski točki iz svojega ljubljanskega programa. Podrobni vspored je sledeči: 1. Jenko, ouvertura »Kosovo« voj. godba, kapelnik Herzog. 2. Pozdrav gostov, govori g. dr. Pivko, družtva dobrovoljcev in Lige. 3. dve pevski točki Glasbene Matice pod vodstvom g. Topiča. 4. bitka pri Verdunu, predavanje s skript. slikami, g. gen. konz. dr. Beneš. 5. Čajkovski, Andante cantabile, voj. godba. 6. Jugoslovansko in čehoslovaško dobrovoljsko gibanje, predava dr. Šlajmer na podlagi lastnih doživljanj. 7. Dvorak, Slovanska reprodukcija, voj. godba. Po akademiji se vrši družabni večer na čast gen. konzulu dr. Benešu v mali dvorani pri pogrnjenih mizah z bifetom. Vstopnina znaša: Sedeži spredaj 20 D, potem 15 ter 10 dinarjev. Stojišča sploh 5 D, dijaki 2 D.

Narodno gledališče. Danes, 7. aprila. Zaprt. Torek, 8. aprila »Divji lovec« ab. D.

Cercle francais. Odbor prosi člane društva, da vplačajo članarino za leto 1925 še pred običnim zborom, ki se bo vršil začetkom maja. Članarine sprejema knjižničar ob sredah od 17. do 19. ure v društveni čitalnici, drž. gimnazija, prtiličje na levo.

Florjanova veselica dne 4. maja pri Götzu. Prosto-voljna požarna bramba in njen rešilni oddelek v Mariboru priredita dne 4. maja t. l. v Götzovi dvorani Florjanovo veselico (Florjan, zaščitnik ognja). Predpriprave za to prireditve so že deloma v teku ter se pričakuje z ozirom na dejstvo, da je čisti dobicek namenjen blagodejnemu smotru, mnogobrojni obisk.

Preselitev. Steklar Ivan Dežman se je preselil s svojo trgovino iz Strossmajerjevega drevoreda 6 v Urbanovo ulico 2. G. Dežman ima poleg steklarne tudi trgovino s steklenicami, kupicami, čašami, podobami, porcelanasto in glinasto posodo. Steklarja Dežmana toplo priporočamo!

Prepovedano je puščati perutnino na ceste. Mestni magistrat opozarja občinstvo ponovno, da je po določilih par. 12 cestnega prometnega zakona in snažbenega reda z dne 15. marca 1882, štev. 1430 za mesto Maribor prepovedano puščati na ceste, trge in nasade kokoši

in drugo perutnino. Ker ima ta prepoved veljavo za celi mestni okraj, se predstojče naznanja občinstvu s pristavkom, da ima kr. varnostna straža nalog, osebe, ki se ne ravna po teh določilih prijaviti, na kar se bo proti njim v smislu par. 19 navedenega reda uvedlo kazensko postopanje.

Dr. Vinko Šarabon:

Zgodovinske anekdote.

(Dalje).

Zapuščina.

Ogrski poslanec Barcsay (barčaj) je bil zelo dovoljen. Ko je bil še dijak na univerzi v Kološvaru, ga je vprašala kuharica njegove matere, stara že skoraj osemdeset let: «Gospod, če boste prej umrli kakor jaz, kaj mi boste pa zapustili?»

«Zadnji zdihljaj!»

Igla.

Ko je šel ženin na vojsko, mu je podarila nevesta iglo in mu je rekla, naj jo dobro shrani.

«Torej, ti mi daš iglo, da bom zmeraj na te mislil?», jo je vprašal.

«Ne zato; vem, da me ne boš nikdar pozabil.»

«Morebiti zato, da mi prinese srečo?»

«Ne, nisem praznoverna.»

«Torej ne poznam vzroka. Dovolj je, da pride od tebe in da me ljubiš.»

In zgodilo se je, da ga je na vojski zadela krogla v levo roko in so mu jo morali odrezati.

«Vem, da me zato moja nevesta ne bo imela nič manj rada in da bo poroko le še bolj pospešila», si je mislil.

Prišel je domov in je šel k nevesti. Ko je tako korakal, ves srečen, da je na svetu, in ko se mu je tako zelo mudilo, je videl svoj prazni rokav. Mahal mu je nizdol.

Kaj naj naredi?

«Osmešil se bom», je dejal. A z roko, ki mu je ostala, je dvignil rokav, ga je v sredi preganil in ga pripel na ramo — z iglo, ki mu jo je bila dala nevesta.

Zavednost.

Volivni knez in nadškof Emerih Jožef pl. Breidtbach (1763—1774) v Mainzu je bil zelo prijazen in pri meščanih splošno priljubljen. Pripovedujejo o njem tole res dobro dogodenco.

Tajni svetnik pl. Peez bi bil rad dobil za svojega sina neko prosto službo. Šel je k nadškofu in ga je prosil. Knez mu je takoj obljubil. Ves srečen in s tisoč pokloni je hitel oče iz sobe in že je bil skoraj na pragu, ko mu zakliče nadškof, naj počaka. Reče mu: «Pa vse eno

ne bo šlo. Toliko slišim o nekem Peezu in pravijo mi, da je tepec prve vrste. Ali ste to Vi ali je Vaš sin?»

«Njegova knežja Milost mi bo dovolila, da sem to jaz», je odvrnil tajni svetnik.

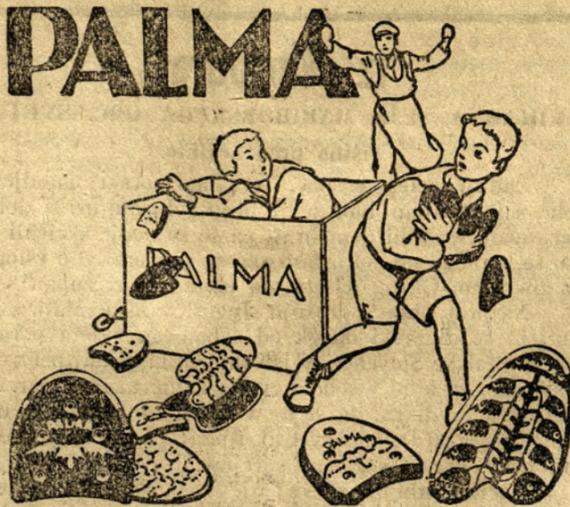
«Dobro, potem bo Vaš sin službo dobil, kakor sem Vam obljubil.»

Vrednost podobnosti.

Michelangelo (1475—1564) je bil eden največjih dosedanjih slikarjev, kiparjev in stavbenikov — poslednja sodba, Mozes, kupola cerkve sv. Petra —. Jako bogat plemič mu je rekel, naj ga naslika. Slika mu pa ni bila všeč ni je neprestano godrnjal.

«Možster, takle pa res nisem. Saj si nisem nič podoban», je rekel.

«Nič ne dé», je odvrnil Michelangelo in je slikal mirno naprej. «Ljudje bodo na Vas kmalu pozabili, kakšni ste bili. Vi pa hočete svojim potomcem nekaj zapustiti. In ti Vam bodo hvaležni, če bodo imeli namesto Vašega nesrečnega obraza res pravo Michelangelovo sliko.»

kaučuk pete in kaučuk podplate

nosijo deca in odrasli, ker so ti trajni, ceni in se ugodno nosijo.

Trgovina

Martin Šumer

☞ Konjice ☞

priporoča veliko izbiro raznega manufakturnega ter drugega blaga po jako ugodnih cenah ter je za došlo sezijo vsakemu dana priložnost, da si pri nakupu oblačila dosti prihrani. 737 50—1

Prodajo se

špargljeve sadike

prima močne, braunschweigske in Conovers, komad po 1 din.; 2000 komadov in več po 75 par.

Helfried Roßmanit,
Bistrica pri Mariboru,
p. Limbuš.

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vlitno, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za vporabo, s kovskimi odpadki in vlitino.

Fanta, 3 in pol leta starega, tudi deklico v 6. letu dam za svoje. Dekla pri Hellerju, Dolgoše 30, p. Maribor. 222

Premog, iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1-I. 107

Naznanilo.

V župnišču v Šmartnem pri Velenju se vrši zasebna dražba premičnin po pok. preč. gosp. župniku Francu Cizej v četrtek, dne 10. aprila 1924. Začetek ob 10. uri popoldne. Sorodniki.

Razprodaja.

Kadi za perilo, kadi, kadi za kopanje otrok, vsakovrstnih škafov, posoda v vsaki velikosti in zaloga vinskih sodov. — Na prodaj po najnižjih cenah.

JOSIP GUMZEJ,

sodarski mojster

Vojašniška ulica 7. MARIBOR Vojašniška ulica 7.

Prostovoljna javna dražba.

Na predlog g. Zofije Gomzi v Ptuj, Prešernova ulica 14 se bode v četrtek, dne

10. aprila 1924 ob 10. uri predpoldne

na licu mesta v Prešernovi ulici št. 14 potom prostovoljne dražbe prodala hiša in vrt vlož. št. 68 d. o. Ptuj, obstoječe iz hiše, parc. št. 18 in vrta parc. št. 27-I, v izmeri stavbe 2 a 34 kv. m in vrta 2 a 12 kv. m., za izključno ceno 125.000 D. Hiša in poslopja so zidana, z opeko krita, z več sobami, vrt pa je pripraven za zelenjavo. Hiša se nahaja v eni glavnih ulic Ptuja in je prikladna za kako trgovino ali obrt; poslopje je dvonadstropno.

Dražbeni pogoji so na vpogled v pisarni notarja Franceta Straffela v Ptuj med uradnimi urami.

Kr. okrajno sodišče v Ptuj,
dne 5. aprila 1924. 218

Strojno mizarstvo

HOCHNEGER & WIHER

Koroška c. 53 MARIBOR Koroška c. 53

se priporoča za izdelovanje pohištva in stavb kakor vseh v to stroko spadajočih mizarških izdelkov. — Pohištvo za sobe in pisarne trajno v zalogi.

Edini izdelovatelji stiskalnic 'Patent Rudl'.
Postrežba točna! Cene zmerne!

Denar naložite

najboljše

najvarnejše

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici r. z. z n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

OD HIŠE DO HIŠE

gre glas o izvrstni kakovosti

MILA „GAZELA“

ki se odlikuje po svoji izdatnosti in obilnih penah.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bankne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižico in v tekočem računu. Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.